

OBČINA ŠMARJE PRI JELŠAH
NADZORNI ODBOR
Aškerčev trg 15

3240 Šmarje pri Jelšah

Telefon 03/ 81 71 600

E-pošta: obcina@smarje.si

Datum: 29. 11. 2019

Številka: 0322-0005/2019-4

Na podlagi 38. člena statuta Občine Šmarje pri Jelšah (UL RS, št. 57/2017 in 54/2019) in 28. člena Poslovnika Nadzornega odbora Občine Šmarje pri Jelšah (UL RS, št. 72/2017) je Nadzorni odbor Občine Šmarje pri Jelšah sprejel

POROČILO KREDITNE IZPOSTAVLJENOSTI OBČINE ŠMARJE PRI JELŠAH

Poročilo je dokončni akt Nadzornega odbora Občine Šmarje pri Jelšah.

Nadzorni odbor Občine Šmarje pri Jelšah v sestavi:

Anton Guzej, predsednik odbora

Miha Pevec, namestnik predsednika odbora

Darinka Mikša, članica odbora

Irena Nunčič, članica odbora

Gabrijela Lorgjer, članica odbora

Poročevalec:

Anton Guzej

Ime nadzorovanega organa:

Občina Šmarje pri Jelšah

Oddelek za proračun in finance

Aškerčev trg 15

3240 Šmarje pri Jelšah

obcina@smarje.si

Vsebina nadzora:

Kreditna izpostavljenost Občine Šmarje pri Jelšah

Čas in kraj nadzora:

Nadzor se je opravljal v juniju in oktobru 2019 v prostorih Občine Šmarje pri Jelšah, Aškerčev trg 15, 3240 Šmarje pri Jelšah.

1 UVOD

Informacija o »zdravju« občinskega finančnega stanja je z več vidikov ključnega pomena tako za aktualnega župana kot za občinski svet in seveda za občino v celoti.

Analiza bi morala odgovoriti na vprašanje, kakšne so na splošno razvojne možnosti na osnovi dodatnega zadolževanja oziroma ali je v določeni situaciji sploh možno računati na dodaten vir financiranja iz naslova dodatnih oziroma novih kreditov.

V teh negotovih in turbulentnih časih je potrebno ves kreditni portfelj skrbno analizirati z vidika vseh možnih tveganj. Oceniti je potrebno tudi, koliko se da določenih kreditih bodisi odpraviti bodisi ublažiti, morda tudi minimizirati.

Sedanja situacija na trgu kapitala je zelo ugodna, tudi v Sloveniji, tako za pravne kot za fizične osebe. Poslovne banke in druge finančne organizacije so trenutno hiperlikvidne, mnoge prekapitalizirane. Na trgu je preveč denarja, le-ta je za komitente z ugodno boniteto poceni. Komitenti se lahko zelo ugodno zadolžijo.

V Republiki Sloveniji imamo 212 zelo različnih občin. Različne so si po velikosti oz. površini, številu prebivalcev, doseženi razvojni stopnji, po prevladujoči dejavnosti, po stopnji zaposlenosti oziroma nezaposlenosti, po starostni strukturi domicilnega prebivalstva ...

Občina Šmarje pri Jelšah spada po teritoriju in številu prebivalcev v prvo tretjino občin, med večje. Po kriteriju števila prebivalcev jo najdemo na 54. mestu v RS. S prostorskega vidika in z vidika posegov v prostor je izjemno zahtevna, saj z razvojnega aspekta zahteva nadpovprečna sredstva. Zato je razvojni plan občine ena od najpomembnejših aktivnosti župana v celotnem njegovem mandatu. Razvoj bo moral potekati zelo premišljeno. Občina si bo morala postaviti prioritete, da bo dosegala maksimalne učinke (razvoj) na številnih področjih. Ker virov ni nikoli dovolj, je pri planiranju investicij in razvoja potrebno postaviti prioritete. Naš namen ni presojeti pretekle investicije, temveč odgovoriti na vprašanje, ali so pri obstoječem kreditnem portfelju občine prisotna kakšna tveganja, prikazali bomo zadolženost občine z vidika vsakega občana, sosednjih občin in RS. Na kratko se bomo ozrli v bližnjo prihodnost občine z vidika financiranja razvoja.

2. UGOTOVITVENI DEL

2. 1 Analiza kreditnega portfelja

V nadaljevanju bomo analizirali kreditni portfelj občine, še zlasti z vidika njegove obrestne tveganosti. Za analizo je potrebno vzeti v obzir, da ključna obrestna mera v evrskem območju ostaja pri nič odstotkih, kjer vztraja že od leta 2016. Še več: v zadnjem kvartalu je temeljna obrestna mera padla na -0,5 % in po nekaterih napovedih prav zaradi ohlajanja evropskega gospodarstva lahko pričakujemo še nižjo.

Zadolženost Občine Šmarje pri Jelšah po stanju 31. 12. 2018

Kreditodajalec	Namen zadolžitve	Konto	Leto najema	Doba vračanja	Višina najetega kredita	Odplačano 31. 12. 2018	Neodplačano 31. 12. 2018
Banka Celje oz. Abanka	investicije	96011	2009	15	1.500.000	925.714	574.286
NLB Celje - EIB	atletska steza	96012	2007	12	318.000	293.875	24.125
Stanov. sklad RS* NSO15/94	gradnja stanovanj	96013	1994	25	44.121	38.225	5.896
Stanov. sklad RS * 17-99	gradnja stanovanj	96014	1994	25	272.909	118.374	154.535
JS za regionalni razvoj	pločnik, Griče	96017	2008	10	306.397	306.397	0
JS za regionalni razvoj	LC Belo-Str.-Pristava	96018	2008	10	174.253	174.253	0
JS za regionalni razvoj	poslovne cone	96019	2008	10	133.500	133.500	0
JS za regionalni razvoj	dograditev OŠ Šmarje	96020	2008	10	385.850	385.850	0
Prevzeti krediti od JP OKP	gradnja ČN Šmarje	96021	2005	15	333.834	289.323	44.511
UniCredit banka	investicije	96023	2011	10	1.000.000	743.363	256.637
UniCredit banka	investicije 2017	96025	2017	10	617.000	64.948	552.052
Delavska hranilnica 2018	poslovni prostori OU	96028	2018	10	1.000.000	0	1.000.000
SKUPAJ					6.085.864	3.473.823	2.612.041
Min. za gospod. raz. in tehn.	LC Mestinje-Lemberg	96024	2016	10	290.715	32.301	258.414
Min. za gospod. raz. in tehn.	LC Sp. Mestinje - Zibika	96026	2017,2018	10	526.352	0	526.352
Min. za gospod. raz. in tehn.	parkirišče za avtodome	96027	2018	10	68.854	0	68.854
SKUPAJ					885.921	32.301	853.620
SKUPAJ					6.971.785	3.506.124	3.465.661

Občina ima pri bankah, hranilnici in Stanovanjskem skladu Republike Slovenije najetih osem kreditov, pri Ministrstvu za gosp. razvoj in teh. pa še dodatne štiri manjše kredite. Analizirali bomo samo prvi sklop kreditov z vidika tveganosti obrestne mere. Podatki iz tabel kažejo naslednje:

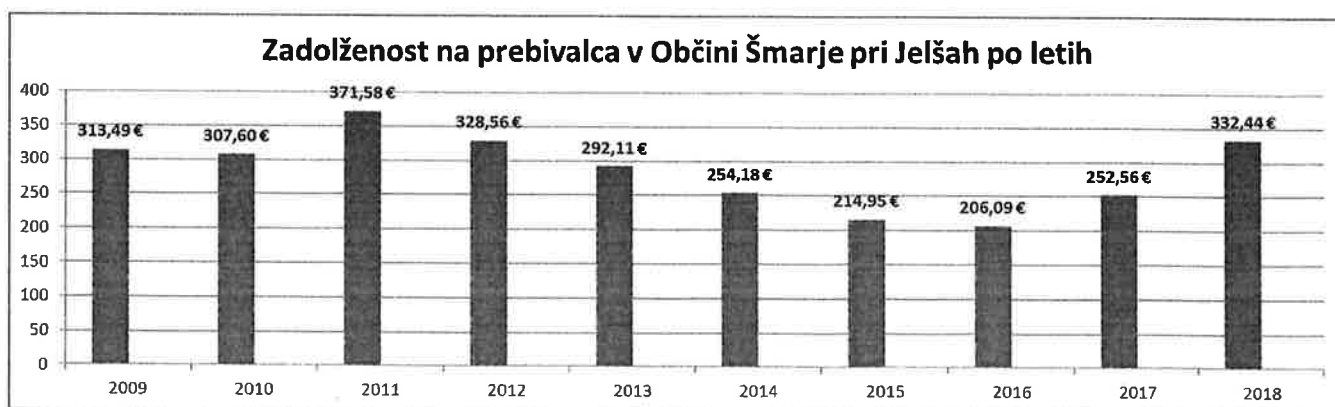
- Kredit, najet pri Banki Celje (sedaj Abanki) v letu 2009 v višini 1.500.000 eur s končnim poplačilom leta 2024, sodi zaradi variabilne obrestne mere med bolj tvegane. Tudi obrestna mera je v sedanjem trenutku dokaj visoka.
- Kredit Stanovanjskega sklada RS v znesku 273.000 eur s končnim poplačilom v letu 2025 ne spada med tvegane zaradi fiksne obrestne mere.
- Kredita UniCredit banke bomo zaradi različnih zapadlosti zadnje anuitete z vidika tveganosti obravnavali različno, čeprav sta oba najeta z variabilno obrestno mero. Kredit, najet leta 2011, bo končno poplačan leta 2021 in zaradi zgoraj opisane situacije ne nosi obrestnega tveganja. Pri kreditu, odobrenem leta 2016, s končnim poplačilom leta 2026 je prisoten določen riziko v zvezi z obrestno mero glede na ročnost. Poudarjamo, da je sicer osnovna obrestna mera v sedanjem trenutku zelo ugodna.
- Kredit, najet leta 2018 pri Delavski hranilnici v znesku 1.000.000 eur za nakup poslovnih prostorov, zaradi fiksne obrestne mere ne sodi med tvegane z vidika obrestne mere.

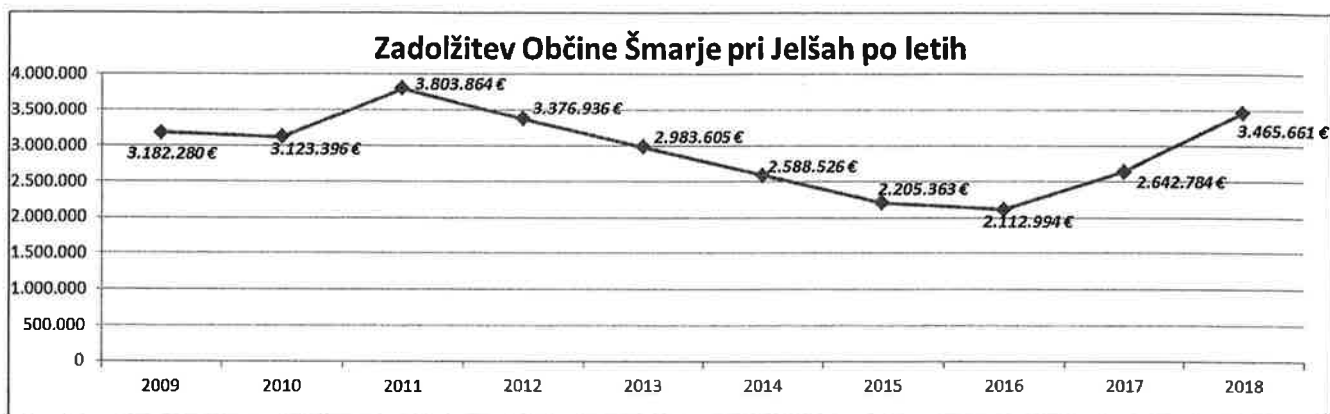
Poudariti je potrebno, da sta z vidika obremenitev proračuna občine najzahtevnejša kredita Banke Celje (sedaj Abanke) in Delavske hranilnice, saj nanju odpade kar 74 % vseh obresti.

Z vidika obrestnega tveganja sta torej rizična le dva kredita. Smiselno bi bilo, da bi na občini preverili, kakšne so možnosti eliminiranja rizika; to je mogoče doseči z zamenjavo z novim, ugodnejšim kreditom (nižja fiksna obrestna mera).

2.2 Zadolženost na prebivalca in primerjava zadolženosti s sosednjimi občinami

Edini pravi kriterij primerjave zadolženosti po občinah je kazalnik »zadolženost na prebivalca«. Ta podatek obstaja za vse občine v RS, znano je tudi slovensko povprečje. Pa si najprej pogledjmo zadolženost na prebivalca v Občini Šmarje pri Jelšah v zadnjih desetih letih.

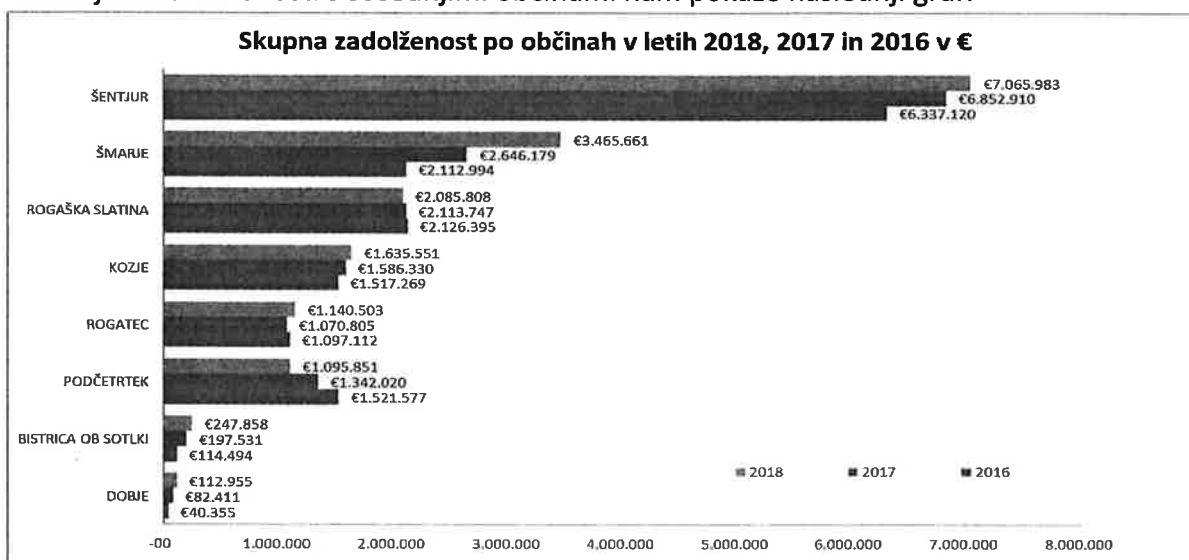

Tabeli nazorno kažeta, da se je občina v zadnjem času precej zadolžila. Padajoči trend zadolžitve občine je v letu 2016 spremenil smer, zadnji dve leti raste. Tudi zadolžitev na prebivalca se povečuje. Leta 2016 je znašala skromnih 206 eur, v letu 2018 znaša že 332 eur oziroma 126 eur več.

Poglejmo še dolg vseh slovenskih občin na prebivalca konec leta 2018. Ta dolg je znašal 414 eur in je torej višji od dolga Občine Šmarje pri Jelšah za 20 %.

Primerjavo zadolženosti s sosodnjimi občinami nam pokaže naslednji graf:

Graf nazorno prikazuje gibanje zadolževanja po občinah za zadnja tri leta. Medtem ko se večina večjih občin zadolžuje, občini Rogaška in Podčetrtek celo zmanjšujeta kreditno izpostavljenost do bank.

Primerjava zadolženosti na prebivalca med tremi največjimi občinami nazorno pokaže, da je občina Šentjur bolj zadolžena kot občina Šmarje, občina Rogaška pa manj.

2.3 Možnosti nadaljnega zadolževanja občine

Zakon o financiranju občin v členu 10b postavlja omejitve za največjo možno zadolžitev občine. Tako se lahko občina zadolži v višini 8 % realizacije prihodkov v letu pred letom zadolževanja, od katerih se odštejejo donacije, transferirani prihodki iz državnega proračuna ter sredstva EU.

Besedilo	2017	2018	2019
PRIHODKI IZ BILANCE PRIHODKOV IN ODHODKOV	8.915.335,16	9.638.428,28	
- PREJETE DONACIJE			
- TRANSFERNI PRIHODKI IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA ZA INVESTICIJE	583.629,15	549.605,91	
- PREJETA SREDSTVA EVROPSKE UNIJE	18.496,00	102.380,33	
OSNOVA ZA IZRAČUN NAJVEČJEGA MOŽNEGA ZADOLŽEVANJA OBČINE	8.313.210,01	8.986.442,04	
VIŠINA OMEJITVE -2. odst. 10 b člena ZFO-1 8 % realizacije prihodkov v letu pred letom zadolževanja minus donacije, minus trans.prihodki iz državnega proračuna za investicije, minus sredstva EU		665.056,80	718.915,36
Realizacija odplačila posojil + obresti (brez plačil anuitet zadolžitev iz 21. čl.ZFO-1 v 2017 in 2018-ZIPRS1718)			
Razlika med višino omejitve zadolževanja ter odplačili posojil z obrestmi		155.605,43	182.888,36

Tabela nam jasno pokaže, da so možnosti nadaljnega zadolževanja občine dokaj skromne zaradi približevanja limitu možne zadolžitve. V nadaljnji razvojni politiki bo občina morala financirati razvoj z drugimi, to pomeni z nebančnimi viri. Le-ti ji bodo morda samo dopolnilo pri kakšni finančni konstrukciji, vsekakor pa ne dominantni vir. V tej finančni perspektivi bi se morala bolj orientirati na vire iz naslova EU.

3. PRIPOROČILA IN PREDLOGI

Glede na podane ugotovitve analize kreditnega portfelja Občine Šmarje pri Jelšah na datum 31. 12. 2018 podajamo en predlog ter eno priporočilo, kar bo dolgoročno imelo pozitivne efekte na same občinske finance:

1.Od vseh najetih kreditov je pri dveh prisotno obrestno tveganje. Glede tveganja je še zlasti rizičen kredit Banke Celje (sedaj Abanke) s končnim odplačilom v letu 2024 in z dokaj visoko anuiteto.

Predlagamo, da se preveri možnost zamenjave obstoječega kredita z novim. Pogoji najetja novega kredita bi morali biti status quo celo bolj ugodni s fiksno obrestno mero.

2.Zadolženost Občine Šmarje pri Jelšah je v zadnjih dveh letih precej višja, se povečuje. Trenutno znaša zadolženost izražena z zadolženostjo na prebivalca 80% povprečne zadolženosti v državi; do konca leta 2019 bo le-ta še višja.

Priporoča se, da se kreditni viri uporabijo zgolj kot dopolnilni vir financiranja. Pri samem financiranju razvojnih in drugih projektov naj imajo prednost drugi (beri: ne kreditni) viri, še zlasti viri EU. Poglavitni cilj bi moral biti: izboljšanje črpanja evropskih sredstev in manj kreditov.

Člani nadzornega odbora

Predsednik nadzornega odbora

Miha Pevec, namestnik predsednika odbora

Anton Guzej, predsednik odbora

Darinka Mikša, članica

Irena Nunčič, članica odbora

Gabrijela Lorgjer, članica

Vročiti:

- Občina Šmarje pri Jelšah, Oddelek za proračun in finance
- Županu Občine Šmarje pri Jelšah, g. Matiji Čakšu
- Občinskemu svetu Občine Šmarje pri Jelšah